

Rapport arkeologisk registrering 2024

Røra søndre

24/06082

Tiltakshaver:	Arne Rørå
Kommune:	Porsgrunn
Gbnr.:	39/13

Registrering utført dato:	13-17.6.2024	Ved:	Knut Fossdal Eskeland
Rapport utført dato:	21-22.11.2024	Ved:	Knut Fossdal Eskeland

Undersøkelsestype(r):	Overflateregistrering	
	Prøvestikking	X
	Maskinell sjakting	X
	Georadrundersøkelse (GPR)	
	Maskinell utsjekk av data fra (GPR)	
	Metallsøk	
	Overvåkning	

Resultater:	Askeladden ID	Kulturminnetype	Kjent fra før/ Nyregistrert
Automatisk fredete kulturminner:	324660	Dyrkingsspor	Nyregistrert
	324661-0	Dyrkingsspor	Nyregistrert
Nyere tids/andre kulturminner:			
Naturvitenskaplige prøver sendt til analyse:	P1 (ID 324660-3), P3 (ID 324660-2) og P4 (ID 324661-0)		
Faglige konklusjoner:	Det er registrert 2 automatisk fredete kulturminner inne i planområdet.		

Antall timeverk:	41,5
Merknader:	

Alle bilder er tatt av Telemark fylkeskommune, med mindre annet er oppgitt.

Forsidebilde: Oversiktsfoto fra planområdet med Eidangerfjorden i bakgrunnen.

Innhold

1. Bakgrunn og sammendrag	3
2. Tidsrom og bemanning	4
3. Landskap og terreng	4
4. Metoder	6
4.1. Prøvestikking	6
4.2. Maskinell sjakting	6
4.3. Innmåling og dokumentasjon	6
4.4. Datering	7
4.4.1 Typologisk datering	7
4.4.2 C14-datering	7
4.4.3 Strandlinjedatering	8
5. Undersøkelsen	8
5.1. Prøvestikking	9
5.2. Maskinell sjakting	10
6. Resultater og tolkninger	11
6.1. Nyregistrerte automatisk fredete kulturminner	11
6.1.1 ID 324660 – Dyrkingsspor fra jernalder og middelalder (Kart 5, Foto 3-6)	11
6.1.2 ID 324661-0 – Dyrkingsspor fra jernalder	16
7. Konklusjon	18
8. Vedlegg	19
8.1. Figurliste	19
8.2. Dateringsrapport	20

1. Bakgrunn og sammendrag

I forbindelse med reguleringsplan for Røra søndre, del av gbnr. 39/13 i Porsgrunn kommune, gjennomførte Telemark fylkeskommune en arkeologisk registrering i planområdet i perioden 12-17.6.2024.

Bakgrunnen for planen er å legge til rette for utbygging av frittliggende eneboliger. Det anslås et potensiale for ca. 3 boligeiendommer.

Med bakgrunn i planområdets beliggenhet på tidligere dyrket mark på østsiden av Eidangerfjorden hvor det er en stor tetthet av kulturminner, var det ansett som stort potensial for funn av automatisk fredete kulturminner.

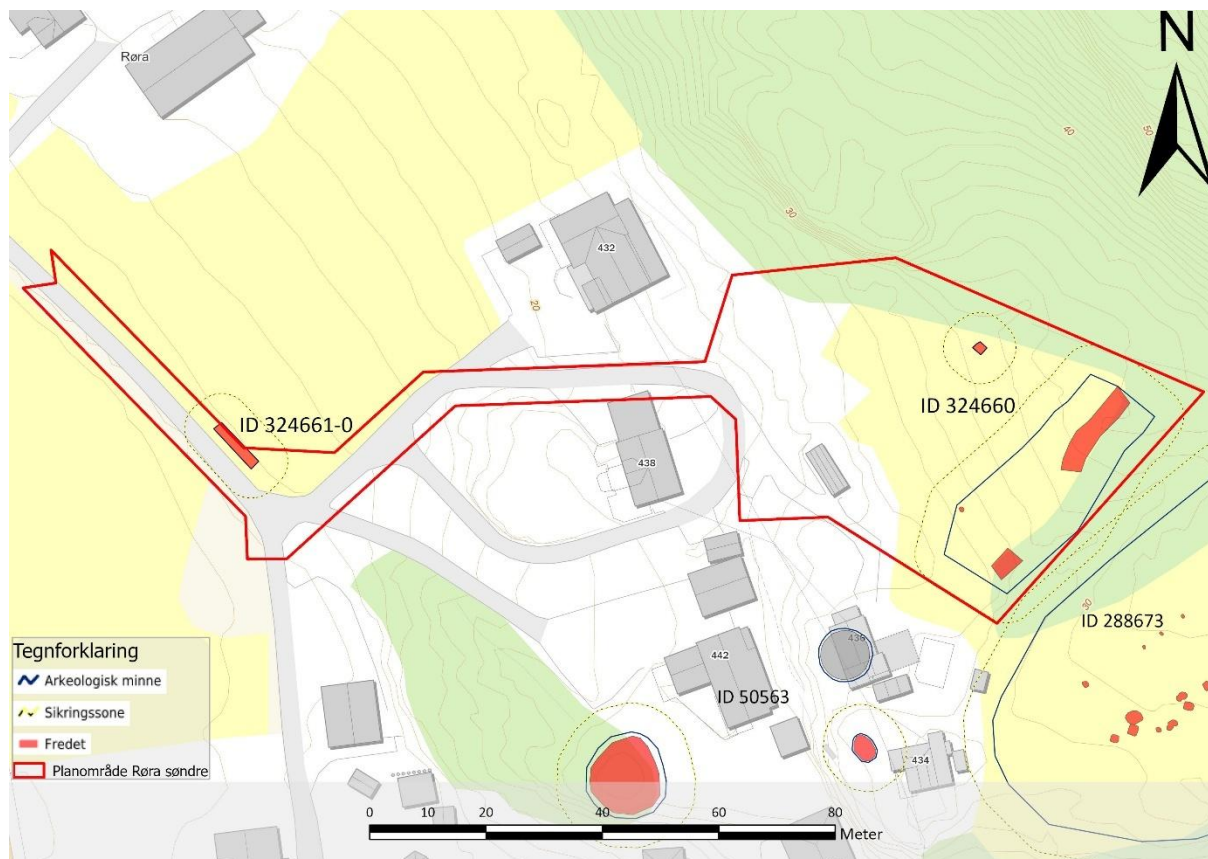
Registreringen ble gjennomført ved maskinell sjakting og prøvestikking.

Det er ble registrert totalt 2 automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, ID 324660 bestående av 2 dyrkingsflater (ID 324660-1 og -2) og to kokegroper (ID 324660-3 og -4), samt ID 324661-0 (åkerrein).

ID 324660-2 er C14-datert til 1521-1646 AD, det vil si senmiddelalder-etterreformatorsk tid.

ID 324660-3 er C14-datert til 130-245 AD, det vil si romertid.

ID 324661-0 er C14-datert til 355-171 BC, det vil si førromersk jernalder.

Kart 1: Oversiktskart med planområdet og kulturminner inntegnet

2. Tidsrom og bemanning

Undersøkelsen var budsjettet til 57 timer, fordelt på forarbeid, feltarbeid og etterarbeid. Registreringen ble utført av arkeolog Knut Fossdal Eskeland i perioden 13-17.6.2024. Rapport og etterarbeid ble foretatt 21-22.11.2024. Totalt ble det brukt 41,5 timeverk.

Gravearbeidet med maskin ble utført av Geir Follaug fra firma Lindkjenn AS.

3. Landskap og terreng

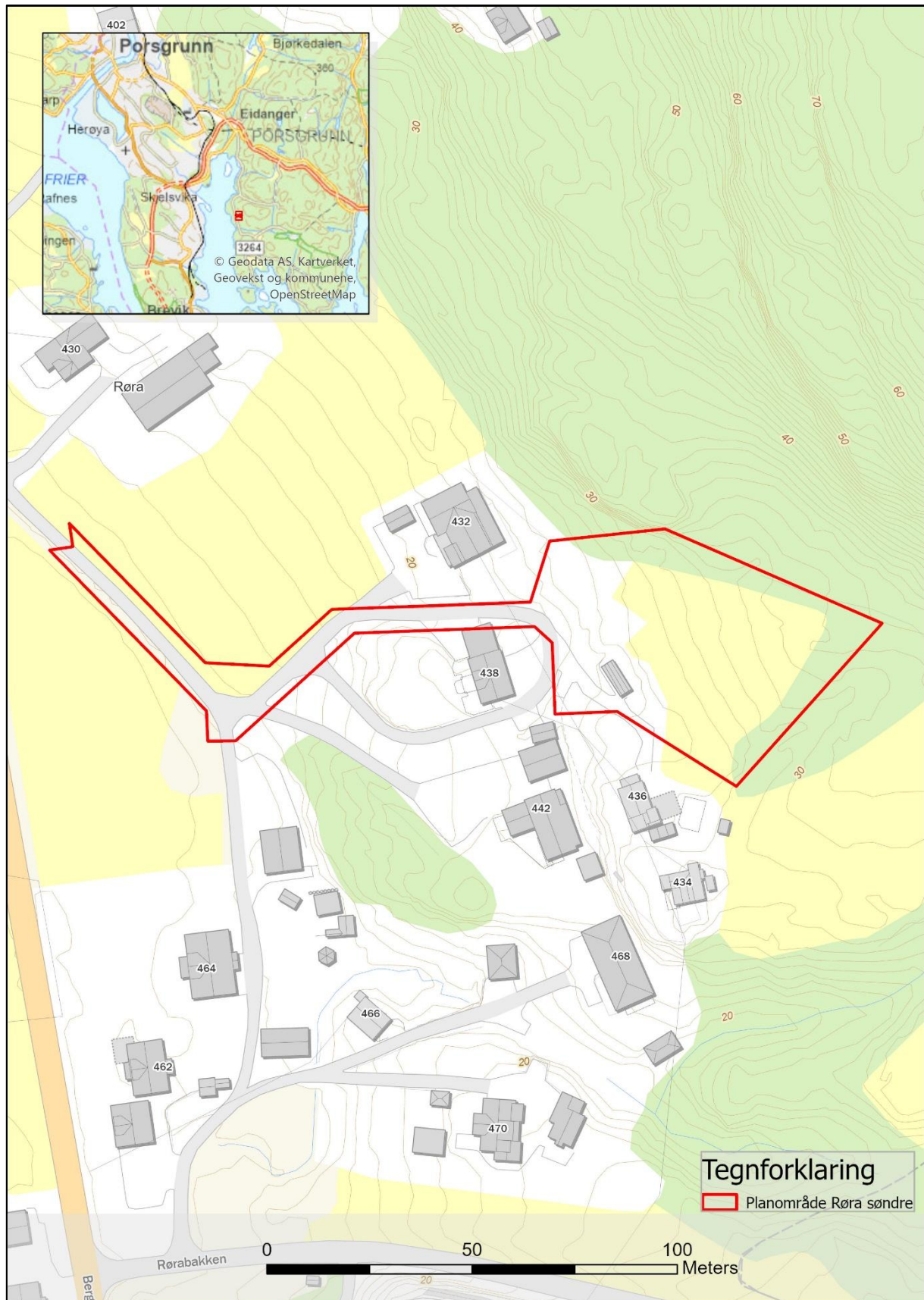
Planområdet ligger i Bergsbygda i Porsgrunn kommune, omtrent 6 kilometer sørøst for Porsgrunn sentrum (Kart 2). Planområdet omfatter deler av gbnr. 39/13. Området ligger på østsiden av Eidangerfjorden, og omfatter et areal med tidligere dyrket mark samt noe mindre vegareal.

Det er ikke tidligere registrert automatisk fredete kulturminner i planområdet. I Bergsbygda er det imidlertid kjent både gravminner, bosettings- og dyrkingsspor fra jernalder, samt bosetting- og aktivitetsområder fra steinalder. For informasjon om kulturminner i nærhet til planområdet, se www.kulturminnesok.no og www.unimus.no/portal.

Med bakgrunn i topografi og kjente kulturminner i nærområdene ble det vurdert å være potensial for spor etter bosetning-aktivitetsområder jernalder og middelalder.

Foto 1: Eksempelbilder fra planområdet som viser områdets topografi og beskaffenhet. Til venstre: tidligere dyrkamark i nordøstre del av planområdet, med bergvegg og skrånende terreng i bakkant. Til høyre: flatere areal med dyrkamark og del av grusvei i planområdets vestre del. Eidangerfjorden i bakgrunnen.

Kart 2: Planområdet ligger ved Røra i Porsgrunn kommune, ca. 6 km i luftlinje sørøst for Porsgrunn sentrum.

4. Metoder

Registreringene ble utført ved hjelp av følgende metoder:

4.1. Prøvestikking

Prøvestikk med spade er en metode som benyttes for å kunne påvise spor etter bosetning og aktivitetsområder i steinbrukende tid; det vil si først og fremst steinalder, men også bronsealder. Man åpner et område på ca. 40 x 40 cm, fjerner torva og graver ned til steril/uberørt grunn. Massene blir såldet i såld med 4 mm maskevidde, helst med bruk av vann, slik at eventuelle funn blir fanget opp. Stikkene graves i områder hvor undergrunn, topografi og eventuelt funnhistorikk tilsier sannsynlighet for bosetning i forhistorien.

Manuell prøvestikking kan også benyttes for å påvise eldre dyrkningslag i områder hvor det av ulike årsaker ikke er umiddelbart aktuelt å bruke gravemaskin, for eksempel i tett skog eller ved antatt gamle seteranlegg i fjellet. Metoden brukes også i forbindelse med undersøkelse av kullgroper, kullmiler, tjæremiler og lignende kulturminner. I disse tilfellene er det først og fremst profilen, massenes karakter og en eventuell kullprøve som gir informasjon om kulturminnet, og det er derfor ikke nødvendig å sålde massene.

4.2. Maskinell sjakting

I dyrket mark vil spor etter forhistorisk bosetning og graver ofte være bevart i undergrunnen under matjordlaget. Maskinell sjakting innebærer derfor at matjordlaget fjernes med gravemaskin slik at undergrunnen avdekkes. Vanligvis graves det 3–4 m brede sjakter, typisk med en avstand på 10–20 meter.

Spor etter tidligere aktivitet vil avtegne seg som fyllskifter, det vil si nedgravninger som er fylt med masse som skiller seg fra den naturlige undergrunnen. De vanligste funngruppene er bosetningsspor fra jernalder og bronsealder, som f.eks. stolpehull og vegg-grøfter etter huskonstruksjoner, ulike typer nedgravninger som graver, kokegroper og ildsteder, ardspor etter tidlig pløying, eller rester av kulturlag. Det blir også ofte funnet gjenstander, som f.eks. keramikkskår fra ødelagte kar.

Hvis det er usikkerhet om tolkningen av et fyllskifte, kan det graves et snitt gjennom den slik at det er mulig å studere nedgravningens profil. På denne måten er det enklere å se om fyllskiftet er spor etter en nedgravning til en stolpe, en kokegrop eller rett og slett etter en rot som er dratt opp.

4.3. Innmåling og dokumentasjon

Innmåling av kulturminne, sjakter og prøvestikk ble gjort med Trimble GNSS antenne og ArcGIS programvare.

Alle kulturminner ble beskrevet og fotografert. Det ble tatt ut 3 antall kullprøver, hvorav 2 ble sendt til datering (se vedlegg 8.2 Dateringsrapport).

4.4. Datering

Det finnes ulike metoder for å aldersbestemme et kulturminne: typologisk datering, C14-datering og strandlinjedatering. Alderen bestemmes gjerne til en hovedperiode med underperiode.

Tabellen under viser periodeinndelingen vi bruker i Øst-Norge. Dateringsmetoder som er relevante for denne undersøkelsen forklares nærmere etter tabellen.

Tabell 1. Periodeinndeling i Øst-Norge, basert på oversikt etter Reitan og Persson (red.) 2014¹.

Hovedperiode	Underperiode	Fase/forkortelse	Årstall (kalibrert alder)
Mesolitikum (eldre steinalder)	Tidligmesolitikum	Fase 1/Fosnafasen, TM	9500–8300 f.Kr.
	Mellommesolitikum	Fase 2/Tørkopfasen, MM	8300–6350 f.Kr.
	Senmesolitikum	Fase 3/Nøstvedtfasen, SM	6350–4650 f.Kr.
		Fase 4/Kjeøyfasen, SM	4650–3800 f.Kr.
Neolitikum (yngre steinalder)	Tidligneolitikum	TN	3800–3300 f.Kr.
	Mellomneolitikum A	MNA	3300–2700 f.Kr.
	Mellomneolitikum B	MNB	2700–2300 f.Kr.
	Senneolitikum	SN	2300–1700 f.Kr.
Bronsealder	Eldre bronsealder	EBA	1700–1100 f.Kr.
	Yngre bronsealder	YBA	1100–500 f.Kr.
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	FRJA	500 f.Kr.–Kr.f.
	Romertid	RT	Kr.f.–400 e.Kr.
	Folkevandringstid	FVT	400–550 e.Kr.
Yngre jernalder	Merovingertid	MT	550–800 e.Kr.
	Vikingtid	VT	800–1030 e.Kr.
Middelalder	-	MA	1030–1537 e.Kr.

4.4.1 Typologisk datering

Typologi er, innenfor arkeologien, en metode for relativ datering av arkeologiske funn. Metoden går ut på å ordne funn i rekkefølge basert på materiale, form eller andre attributter. Denne måten å datere gjenstander på er basert på prinsippet om at gjenstander fra en gitt periode på et gitt sted har gjenkjennelige og bestemte attributter; at de er typiske for kulturen eller samfunnet som produserte dem. Et annet viktig prinsipp er at stilarter forandrer seg gradvis over tid. Dette vil si at gjenstander som er produsert samtidig vil være like, mens gjenstander som er produsert med mange århundrer mellomrom vil være ulike. Slik kan man sortere funn etter hvor like de er, og på denne måten bygge opp en relativ kronologi for et område.

4.4.2 C14-datering

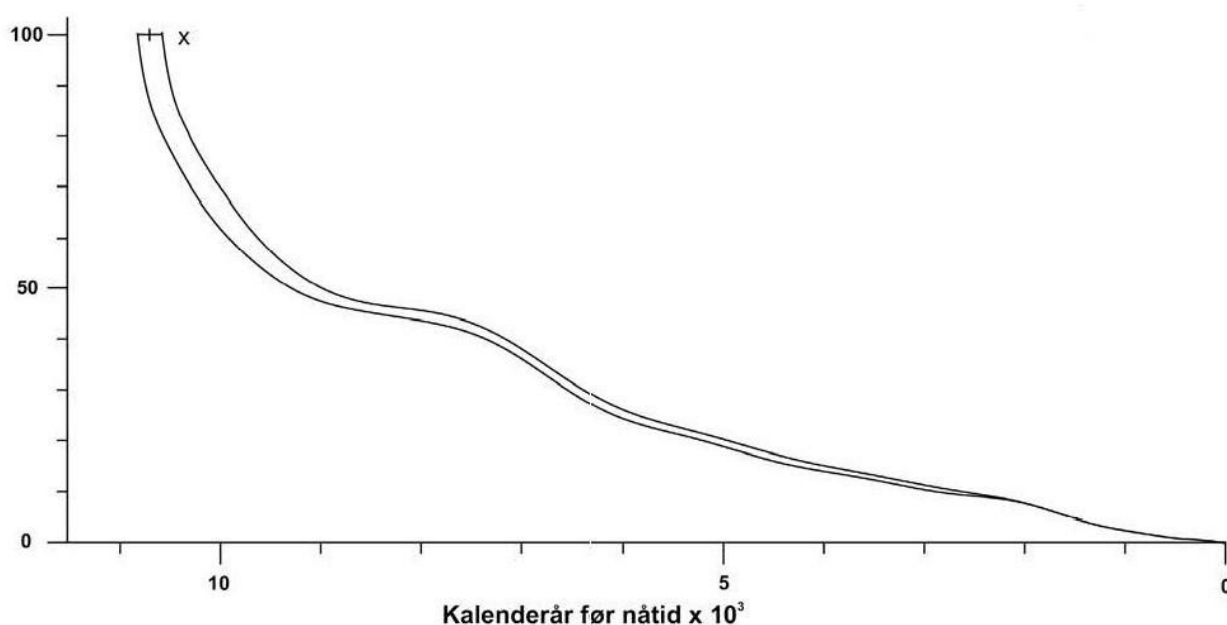
I en del tilfeller er det nødvendig å datere mer nøyaktig. Dette gjøres oftest ved hjelp av radiokarbondatering (C14-datering); det vil si naturvitenskapelige analyser av kullprøver som er tatt ut under feltarbeidet. Metoden bygger på det radioaktive ¹⁴C karbonet som finnes i levende organisk materiale. Så lenge dyr og planter lever opprettholdes det et stabilt nivå av ¹⁴C, men når

¹ Reitan og Persson (red.) 2014: *Vestfoldbaneprosjektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 2. Seinmesolittiske, neolittiske og yngre lokaliteter i Vestfold og Telemark*, side 16. Portal forlag og Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon.

disse dør avtar mengden med en halveringstid på ca. 5700 år. Ved å måle restinnholdet av ^{14}C er det derfor mulig å beregne alderen på bein, kull og annet organisk materiale.

4.4.3 Strandlinjedatering

Lokale strandlinjekurver kan både benyttes til å vurdere funnpotensial i et område og til å datere eventuelle funn; dersom en forutsetter at jeger- og fangstfolk i steinalderen bosatte seg nær sjøen. En kombinasjon av havstigning og landheving har medført at havnivået har endret seg gjennom hele forhistorien etter siste istids slutt for ca. 11500 år siden. Enorme mengder smelte vann fra innlandsisen førte til at havet steg. Samtidig begynte også det isfrie landet å heve seg etter hvert som trykket fra isen ble borte. Den svært kraftige landhevingen de første tusen årene etter istiden medførte at havet den første tiden trakk seg hurtig tilbake, før tempoet på tilbaketrekningen etter hvert ble langsommere. I Vestfold og Telemark ligger de førhistoriske strandlinjene derfor generelt høyere enn dagens havnivå, men utviklingen varierer fra område til område.

Figur 1. Ny revidert kurve for grensen Telemark-Vestfold. Etter Sørensen et al. 2014².

5. Undersøkelsen

Med bakgrunn i topografi i området samt kjente kulturminner i området rundt (se kapittel 3) var det vurdert å være potensial for forskjellige typer kulturminner i planområdet. Det var da spesielt forventet å finne kulturminner fra bronse- jern- og middelalder som ikke er synlige over bakken, eksempelvis kokegroper, stolpehull, flatmarksgraver og fossile dyrkingslag.

² Rolf Sørensen, Kari E. Henningsmoen, Helge I. Høeg og Veronika Gälman 2014: Holocene landhevingsstudier i søndre Vestfold og sørøstre Telemark – Revidert kurve. I: Stine Melvold og Per Persson (red.) 2014. *Vestfoldbaneprosjektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 1. Tidlig- og mellommesolittiske lokaliteter i Vestfold og Telemark*, 36-47.

Undersøkelsen i felt ble gjennomført i juni 2024. Været var stort sett fint under hele undersøkelsen. Beboer av en av naboeiendommen var til stede da ble sjaktet. Det ble opplyst at dyrkning i området har vært minimal de siste 20-30 årene, og at det i all hovedsak har vært nyttet til beite/gress. Da nabojordet mot sør ble arkeologisk undersøkt i 2022 (Rapport Rørakollen 2022), ble det opplyst at området generelt er svært tørt/drenerende og det tidvis var vanskelig å få god vekst.

5.1. Prøvestikking

Ut ifra planområdet topografi var det i utgangspunktet kun aktuelt å prøvestikke på samme flate som det skulle sjaktes. Flaten har ligget fint til med tanke på bosetting i yngre steinalder når havet har stått omtrent 25 meter høyere enn dagens havnivå. Ved sjaktingen ble det gjort funn av et stykke flint i de oppgravde massene til sjakt 2, hvilket kunne indikere at det har vært en steinalderboplass på flaten. Det ble derfor besluttet å grave sprede prøvestikk på flaten, med tanke på å undersøke hvorvidt det var ytterligere funn, og om det i så tilfelle befant seg funn i opprinnelig kontekst under dyrkingslaget.

Totalt ble det gravd 10 prøvestikk i forbindelse med denne undersøkelsen (Kart 3). Det ble ikke gjort ytterligere funn av littisk materiale i prøvestikkene. Hvis det har vært en steinalderboplass på flaten er det nærliggende å anta at denne har blitt fullstendig ødelagt av jordbruk/aktivitet i forhistorisk og moderne tid.

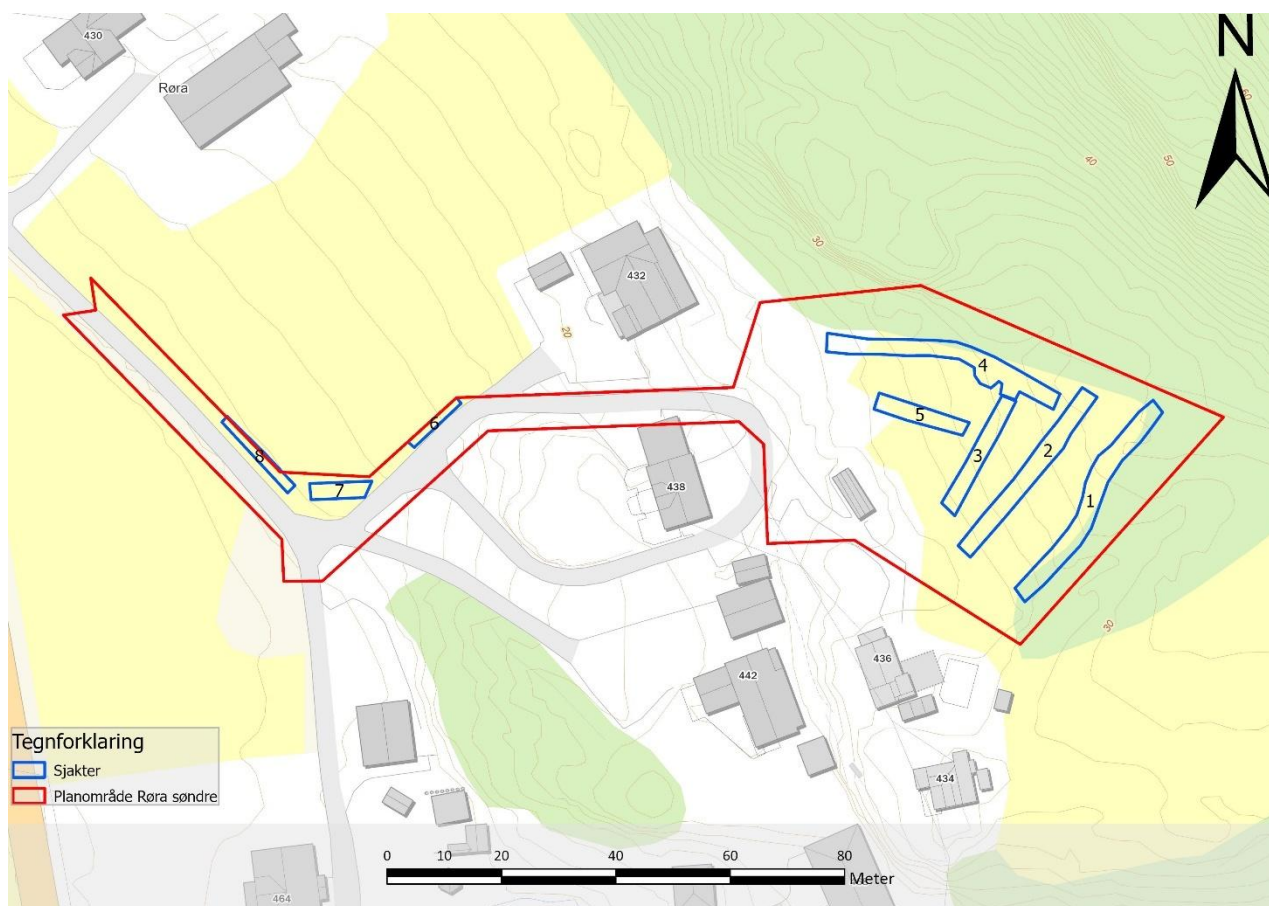
Kart 3: Planområdet med negative prøvestikk markert som grønn trekant. Flintfunnet i oppgravd matjord fra sjakt 2 er markert som positivt prøvestikk med rød runding.

5.2. Maskinell sjakting

I alt ble det gravd 8 sjakter, hvorav 4 var funnføre. Det ble foretatt vurderinger etter hvert som sjaktene ble gravd og undergrunnen avdekket. Sjaktens plassering vises i kart 4 under.

I de 4 funnføre sjaktene (sjakt 1, 2, 4 og 8) ble det påvist to nye automatisk fredet kulturminne: et dyrkingsspor (ID 324660) bestående av 2 dyrkingsflater (ID 324660-1 og -2) og 2 kokegroper (ID 324660-3 og -4), samt et dyrkingsspor bestående av en enkeltliggende åkerrein (ID 324661-0). Kulturminnene beskrives nærmere i kapittel 6.1.

Sjaktene var i hovedsak 3–3,3 m brede og varierte i lengde fra ca. 10–40 meter. Matjordlaget som ble fjernet varierte mellom 20–180 cm i tykkelse. Matjordlaget var i hovedsak sandholdig jord. Undergrunnen i området var hovedsakelig lys gulbrun sandholdig silt, med innslag av leirholdig silt i enkelte partier. I sjaktene 4, 5, 6 og 7 var det noe moderne forstyrrelser i form av moderne grøfter. Arealet som ble åpnet utgjør til sammen ca. 577 m². Sjaktene ble gjenfylt etter registreringen.

Kart 4: Planområdet med sjakter markert og nummerert.

Foto 2: Fotomontasje fra sjakting. Til venstre: oversiktsbilde av sjaktene 1-3 sett med eidangerfjorden i bakgrunnen. Foto tatt mot SV. Til høyre: oversiktsbilde av sjakt 7 med moderne grøfter synlige i undergrunnen. Foto tatt Ø

6. Resultater og tolkninger

6.1. Nyregistrerte automatisk fredete kulturminner

Det er registrert 2 automatisk fredete kulturminner i planområdet. Oversiktskartet i kapittel 1.2 viser deres plassering i planområdet

6.1.1 ID 324660 – Dyrkingsspor fra jernalder og middelalder (Kart 5, Foto 3-6)

Lokaliteten ble påvist ved maskinell sjakting på tidligere dyrket mark. Det ble påvist totalt 2 dyrkingsflater og to kokegroper, ID 324660-1 til -4.

ID 324660 dyrkingsspor fra eldre jernalder og senmiddelalder			
Gnr./bnr.: 39/13	Hoh.: ca. 26 m	Areal: 617 m ²	Datering: romertid og senmiddelalder
Funn og funnforhold			
Lokaliteten ble påvist ved maskinell sjakting i dyrkamark. Matjordslaget i sjaktene varierte i tykkelse fra 20-70 cm. Det var generelt tynnere matjordslag mot øst. Undergrunnen besto i hovedsak av lys grå-/gulbrun sandholdig silt, med stedvis innslag av mer leirholdig silt.			
Lokaliteten fra eldre jernalder og senmiddelalder består av 2 kokegroper og 2 dyrkingsflater i form av en åkerrein/dyrkingsslag og plogspor. Strukturene ble påvist i sjakt 1, 2 og 4.			
Lokalitetsbeskrivelse, avgrensing og tilstand			
ID 324660 ligger på en gresskledt flate som faller slakt fra øst mot vest. Flaten er tidligere dyrket mark, men har ligger brakk de siste tiårene, og hovedsakelig nyttet som hestebeite og til grasproduksjon.			

Flatens nordre og østre side rammes inn av en steil bergvegg og terreng som skråner relativt bratt oppover. Den søndre side rammes inn av et bekkefar hvor terrenget faller og avgrenser lokaliteten naturlig. Mot vest avgrenses lokaliteten av flere fritidseiendommer, bolighus og grusveg tilhørende disse. Mot vest ligger det flere gravminner (blant annet ID 50563-3 til -5), hvorav et (ID 50563-4) er fjernet i sammenheng med oppføring av fritidsbolig rundt midten av 1900-tallet. Rett sør for bekkefarene ligger en langstrakt flat morenerygg hvor det i 2022 ble avdekket en stor lokalitet (ID 288673) bestående av en rekke bosetningsspor fra jernalder.

I og med at lokaliteten ligger på tidligere dyrka mark, er det naturligvis noe skader fra jordbearbeiding. Undergrunnen har veldig god naturlig drenering, hvilket har gjort at det ikke var synlig noen drenggrøfter i sjaktene. Det var jevnt over også få tydelige moderne pløyespor, så flaten er neppe dyp-pløyd. Dette harmonerer også med at det ikke har vært dyrket på stedet de siste tiårene. Matjordlaget var relativt tynt på østre del av flaten, hvilket tyder på at det har vært en del masseforskyving mot flatens ytterkanter, da spesielt mot vest.

Datering

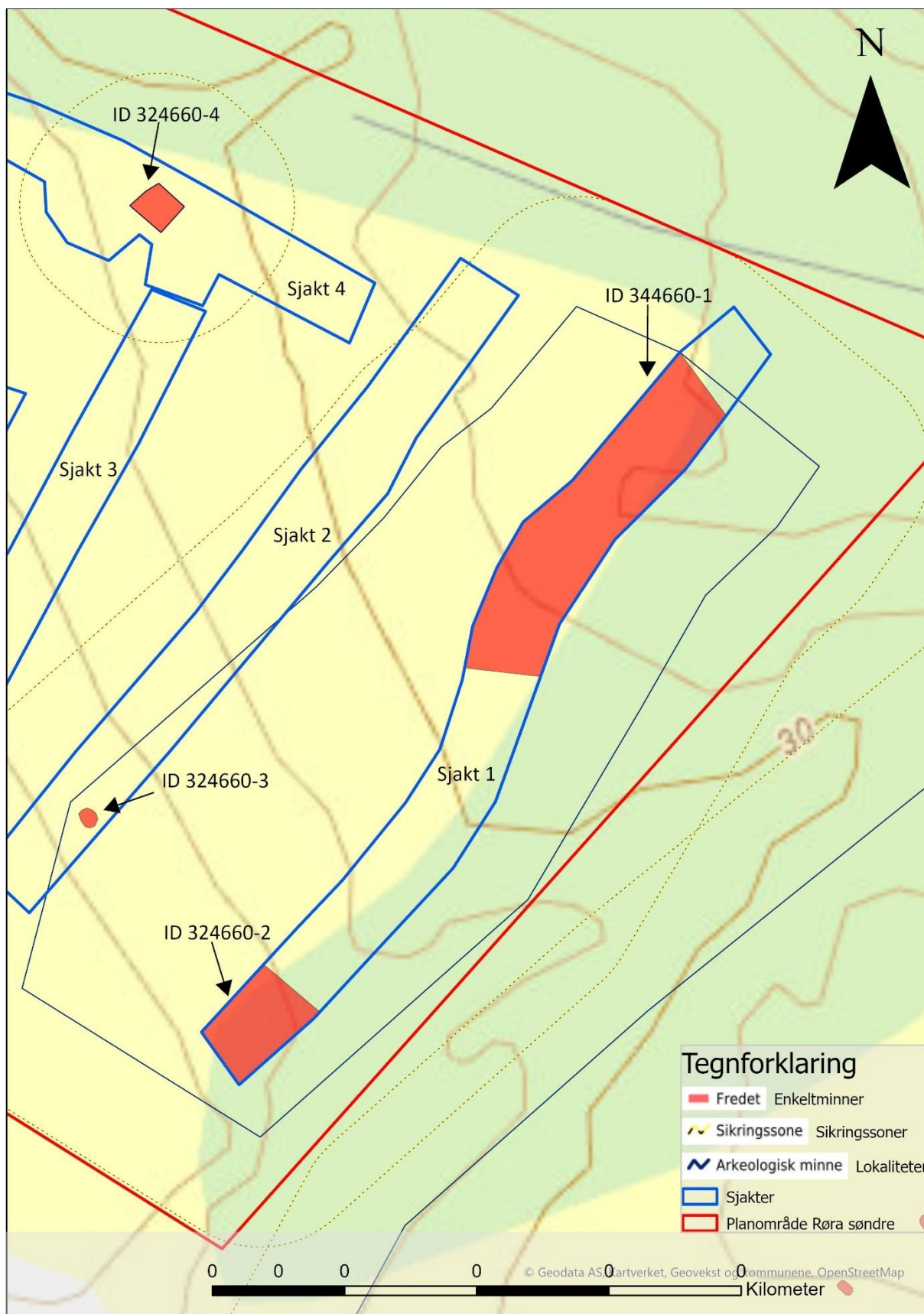
Det ble sendt inn prøver til C14-datering fra en av kokegropene (ID 324660-3) og fra åkerrein/dyrkingslag (ID 324660-2) (se Vedlegg 8.2). Prøven fra kokegropen ble tatt i plan, mens prøven fra åkerreina ble tatt i profil. Resultatet for dateringen av kokegropen var 130-245 e.kr., det vil si romertid. Åkerreina er datert til 1521-1646 e.kr, med overvekt (72,6%) sannsynlig datering mellom 1521-1582 e.kr. Det er derfor overveiende sannsynlig at dette plasserer åkerreina i senmiddelalder.

Tolkning

Dateringsresultatene fra kokegrop og åkerrein indikerer at dette er en lokalitet som representerer to uavhengige aktivitetsperioder i henholdsvis romertid og senmiddelalder.

Kokegropene indikerer at det har vært aktivitet i området i de første århundrene etter Kristus, men det er ikke mulig å fastslå at det har vært fast bosetning på flaten i denne perioden. Nærliggende kulturminner (ID 288673) er datert til folkevandringstid, altså om lag 200 år etter kokegropen ID 324660-2. Åkerreina ID 324661-0 lenger mot vest er datert til førromersk jernalder, altså om lag 2-300 år før kokegropen ID 324660-2. Dette indikerer at området ved Røra har stor tidsdybde, og muligens kontinuerlig bosetning/aktivitet i hele jernalderen.

Plogsporene ID 324660-1 fremsto ikke som moderne plogfurer, da det var usedvanlig liten avstand mellom dem (20-30cm) og skjæring mot undergrunnen var relativt uskarp/utflytende. Furene fremsto grunne og lett avrundet i bunnen. I hovedsak gikk pløyesporene i to retninger, henholdsvis øst-vest og nord-sør, og de krysset hverandre flere steder. Pløyespor blir ofte avskrevet som moderne, men da disse hadde et eldre preg, ble de sett i sammenheng med dyrkingslaget (ID 324660-2) lenger sør i samme sjakt. Da åkerreina/dyrkingslaget ID 324660-2 fikk en datering som trolig ligger i senmiddelalder, er samme datering satt på pløyesporene ID 324660-1.

Kart 5: Oversiktskart ID 324660 med kulturminner og sjakter inntegnet.

Foto 3: Oversiktsbilde østre del av ID 324660-1 sett mot sørøst.

Foto 4: Profilbilde av ID 324660-2 sett mot sørøst. Prøve (P3) tatt fra nederste horisont (svart kullholdig lag).

Foto 5: Oversiktsbilde av ID 324660-3 tatt mot nord. Rød sirkel markerer område for uttak av prøve (P1).

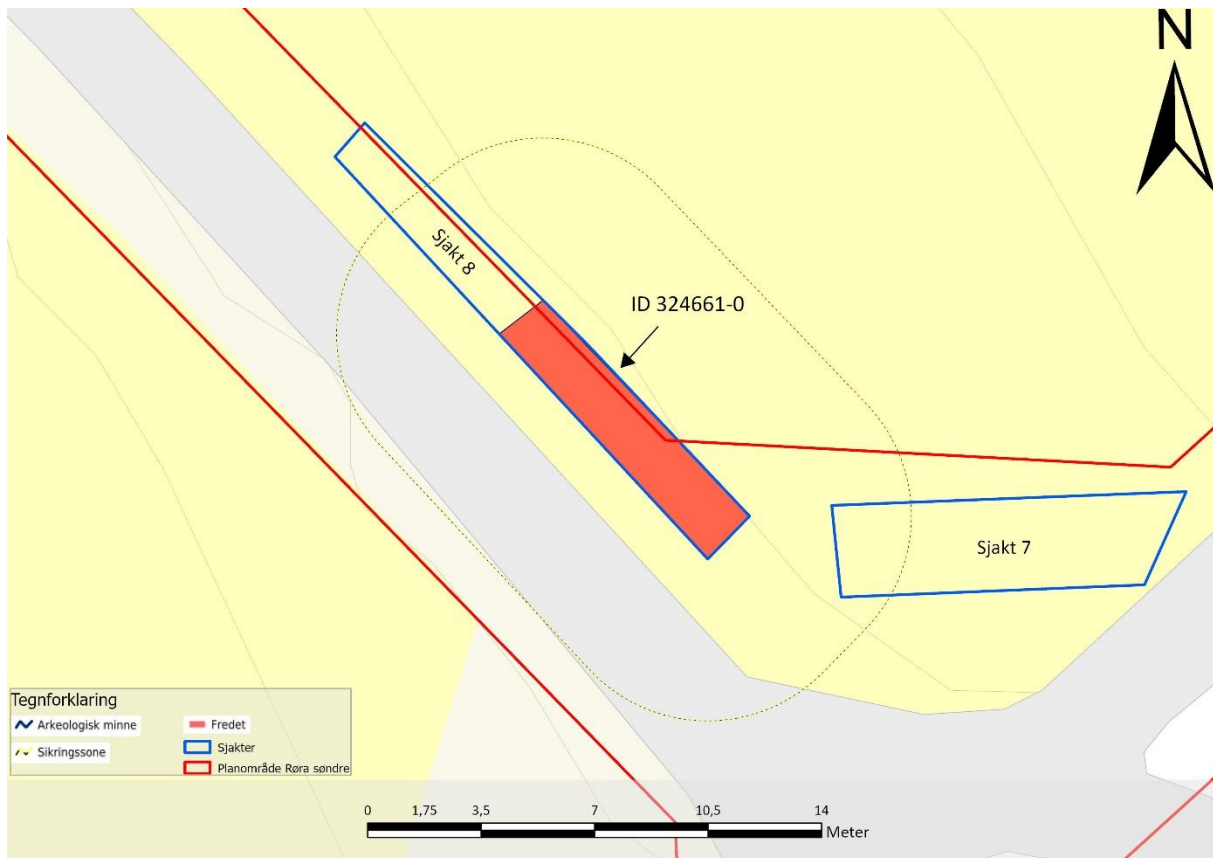

Foto 6: Oversiktsbilde av ID 324660-4 sett mot nordvest.

6.1.2 ID 324661-0 – Dyrkingsspor fra jernalder

Lokaliteten ble påvist ved maskinell sjakting på dyrket mark. Det ble påvist totalt et kulturminne i form av en åkerrein.

ID 324661-0 dyrkingsspor fra førromersk jernalder			
Gnr./bnr.: 39/13	Hoh.: ca. 14 m	Areal: 16,7 m ²	Datering: førromersk jernalder
Funn og funnforhold			
Lokaliteten ble påvist ved maskinell sjakting i dyrkamark. Matjordslaget i sjakt 8 varierte i tykkelse fra 150-180 cm. Det var generelt et veldig tykt matjordslag, hvilket ikke var så merkelig med tanke på sjaktens plassering lengst nederst på et areal med dyrka mark. Undergrunnen besto i hovedsak av lys gulbrun og oransjebrun sandholdig silt. Kulturminnet fra eldre jernalder består av en enkeltliggende åkerrein som ble påvist i sjakt 8.			
Lokalitetsbeskrivelse, avgrensing og tilstand			
ID 324661-0 ligger på laveste del av en tilgrodd åkermark som faller slakt fra nordøst mot sørvest. Flaten er tidligere dyrket mark, men fremstår ikke å være i drift i 2024, da det står meterhøyt ugress på flaten. Ut ifra eldre flyfoto ser det ut til at arealet de siste tiårene i hovedsak har vært nyttet som hestebeite og til grasproduksjon. Flatens nordøstre side rammes inn av en steil bergvegg og terreng som skråner relativt bratt oppover. De øvrige deler av flaten rammes i hovedsak inn av bebyggelse og adkomstveger til eiendommene. Mot øst ligger ID 324660 som også ble påvist ved undersøkelsen i 2024, samt ID 288673 som ble påvist av fylkeskommunen i 2022. Videre ligger det mot sørøst flere gravminner (blant annet ID 50563-3 til -5), hvorav et (ID 50563-4) er fjernet i sammenheng med oppføring av fritidsbolig rundt midten av 1900-tallet.			
Datering			
Det ble sendt inn prøver til C14-datering fra nederste sjikt av åkerrein/dyrkingslag (ID 324661-0) (se Vedlegg 8.2). Prøven (P4) ble tatt i profil. Resultatet for dateringen var 355-171 f.Kr., det vil si førromersk jernalder.			
Tolkning			
Dateringsresultatene fra kullet i bunnen av åkerreina indikerer at dette er en dyrkingslokalitet som ble anlagt i førromersk jernalder. Åkerreina består av 5 tydelige lag. I bunnen er det et ca. 5-7 cm tykt kullholdig lag som trolig representerer den første avsviing av flaten, deretter et ca. 15 cm tykt lag med gråbrune sandholdig jord med noe kullspetting etterfulgt av et ca. 15 cm tykt lag med lysere brun sandholdig jord med mindre kull. Påfølgende er det et ca. 70 cm tykt lag med lys gulbrun sandholdig jord, og til slutt et ca. 50 cm tykt moderne/nyere lag med matjord. Tykkelsen på lagene varierer noe i den lange profilen, og er kun angitt som omtrentlige. Ut ifra profilen og datering av kullprøven (P4) kan man slå fast at flaten har vært dyrket i flere perioder i forhistorien, hvor den tidligste aktiviteten kan tidfestes til førromersk jernalder. Det antas at dyrkingssporene strekker seg videre øst- og nordover på flaten, men lokaliteten er avgrenset av plangrensen for den gjeldende reguleringsplanen.			

Kart 6: Oversiktskart ID 324661-0 med kulturminne og sjakter inntegnet.

Foto 7: Profilbilde av ID 324661-0 sett mot nordøst. Prøve (P4) tatt fra nederste horisont (svart kullholdig lag)

7. Konklusjon

I forbindelse med reguleringsplan for Røra søndre, del av gbnr. 39/13 i Porsgrunn kommune, gjennomførte Telemark fylkeskommune en arkeologisk registrering i planområdet i perioden 12-17.6.2024.

Registreringen ble gjennomført ved maskinell sjakting og prøvestikking.

Det er ble registrert totalt 2 automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, ID 324660 bestående av 2 dyrkingsflater (ID 324660-1 og -2) og to kokegroper (ID 324660-3 og -4), samt ID 324661-0 (åkerrein).

ID 324660-2 er C14-datert til 1521-1646 AD, det vil si senmiddelalder-etterreformatorisk tid.

ID 324660-3 er C14-datert til 130-245 AD, det vil si romertid.

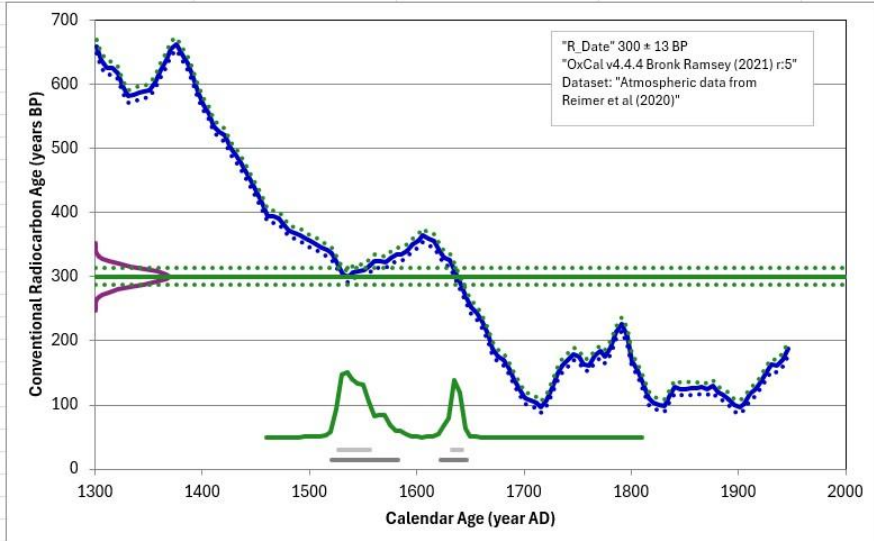
ID 324661-0 er C14-datert til 355-171 BC, det vil si førromersk jernalder.

8. Vedlegg

8.1. Figurliste

Foto 1: Eksempelbilder fra planområdet som viser områdets topografi og beskaffenhet. Til venstre: tidligere dyrkamark i nordøstre del av planområdet, med bergvegg og skrånende terreng i bakkant. Til høyre: flatere areal med dyrkamark og del av grusvei i planområdets vestre del. Eidangerfjorden i bakgrunnen.	4
Foto 2: Fotomontasje fra sjakting. Til venstre: oversiktsbilde av sjaktene 1-3 sett med eidangerfjorden i bakgrunnen. Foto tatt mot SV. Til høyre: oversiktsbilde av sjakt 7 med moderne grøfter synlige i undergrunnen. Foto tatt Ø	11
Foto 3: Oversiktsbilde østre del av ID 324660-1 sett mot sørøst.....	14
Foto 4: Profilbilde av ID 324660-2 sett mot sørøst. Prøve (P3) tatt fra nederste horisont (svart kullholdig lag).	14
Foto 5: Oversiktsbilde av ID 324660-3 tatt mot nord. Rød sirkel markerer område for uttak av prøve (P1).	15
Foto 6: Oversiktsbilde av ID 324660-4 sett mot nordvest.	15
Foto 7: Profilbilde av ID 324661-0 sett mot nordøst. Prøve (P4) tatt fra nederste horisont (svart kullholdig lag)	17
Kart 1: Oversiktskart med planområdet og kulturminner inntegnet	3
Kart 2: Planområdet ligger ved Røra i Porsgrunn kommune, ca. 6 km i luftlinje sørøst for Porsgrunn sentrum.	5
Kart 3: Planområdet med negative prøvestikk markert som grønn trekant. Flintfunnet i oppgravd matjord fra sjakt 2 er markert som positivt prøvestikk med rød runding.	9
Kart 4: Planområdet med sjakter markert og nummerert.	10
Kart 5: Oversiktskart ID 324660 med kulturminner og sjakter inntegnet.....	13
Kart 6: Oversiktskart ID 324661-0 med kulturminne og sjakter inntegnet.....	17

8.2. Dateringsrapport

TRa-24548					
ID 324660-2					
Kull fra fossilt dyrkingslag					
Fraction	14C content (pMC)	14C Age (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	14C Age (not rounded)
1 piece Picea abies., alkali residue	96.33 ± 0.15	300 ± 15 BP	-27.4 ± 1.2 ‰	68.3% probability 1526AD (53.4%) 1556AD 1632AD (14.9%) 1642AD 95.4% probability 1521AD (72.6%) 1582AD 1622AD (22.8%) 1646AD	300 ± 13 BP
					
TRa-24549					
ID 324660-3					
Kull fra kokegrop					
Fraction	14C content (pMC)	14C Age (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	14C Age (not rounded)
1 piece Alnus sp., alkali residue	79.57 ± 0.15	1835 ± 15 BP	-26.1 ± 1.1 ‰	68.3% probability 208AD (68.3%) 239AD 95.4% probability 130AD (3.8%) 145AD 153AD (91.6%) 245AD	1836 ± 16 BP
